

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:3311

av Roger Haddad m.fl. (L)

med anledning av prop. 2015/16:78 Ett särskilt straffansvar för resor i terrorismsyfte

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förberedelse av terrorismresor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om straffskalan för grovt fall av finansiering av terrorismresor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om återkallelse eller tillfälligt indragande av pass och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kriminalisering av deltagande i strid för terrorstämplade organisationer och andra former av aktivt understödjande av terrorstämplade organisationers verksamhet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Terrorismen är ett grundläggande hot mot demokratin, det öppna samhället och enskilda människors liv och trygghet. Alliansregeringen presenterade i februari 2012 en nationell strategi för att förebygga uppkomsten av terrorism, förhindra terroristattentat och förbereda för det fall ett terroristattentat ändå inträffar. I december 2015 behandlade riksdagen Sveriges nya nationella strategi mot terrorism, och gjorde i samband med detta två tillkännagivanden om det fortsatta arbetet. Ett av dessa tillkännagivanden gällde kriminalisering av resor i terrorismsyfte.

De förslag som läggs i propositionen ligger i huvudsak helt i linje med vad Liberalerna redan tidigare aktivt förespråkade. Det finns en bred parlamentarisk enighet kring dessa åtgärder, vilket vi välkomnar. I december 2015 har Liberalerna också ingått

en uppgörelse med övriga allianspartier och regeringens båda partier om ett antal åtgärder mot terrorism. Att det i uppgörelsen ingår en skärpning av straffsatserna för terrorfinansieringsbrottet har varit en viktig förutsättning för att vi i huvudsak står bakom propositionens förslag. Det finns dock ett antal frågor som saknas i propositionen.

Propositionen föreslår ett särskilt straffansvar för den som reser eller påbörjar en resa till ett annat land än det land där personen är medborgare om avsikten är att begå eller förbereda eller att ge eller ta emot utbildning avseende bland annat terroristbrott. Bakgrunden är ett bindande beslut i FN:s säkerhetsråd den 24 september 2014 i form av resolution 2178 (2014).

Resolutionen är antagen i enlighet med kapitel VII i FN-stadgan och är därmed bindande för alla medlemsstater. Medlemsstaterna ska enligt paragraf 5, i överensstämmelse med internationella mänskliga rättigheter, internationell flyktingrätt och internationell humanitär rätt, förhindra och bekämpa rekrytering, organisering, transport eller utrustande av personer som reser till ett annat land i syfte att utföra, planera, förbereda eller delta i terroristhandlingar eller att ge eller få terroristträning. Detsamma gäller finansiering av deras resor och aktiviteter.

Resolutionen innebär ett långtgående åtagande att bekämpa terroristverksamhet, även på förberedelsestadiet. Mot den bakgrunden kan det ifrågasättas att regeringen avstår från att lägga fram förslag som innebär en kriminalisering av förberedelse till resa i terrorismsyfte. Även om bevisföringen är mer komplicerad vad gäller förberedelse till brott är det samtidigt angeläget att kriminaliseringen fyller sitt avsedda syfte att förhindra resor i terrorismsyfte. Det bör vara möjligt att hitta en rättssäker utformning av en kriminalisering som även inkluderar förberedelse, och som därmed möjliggör ingripande i ett tidigare skede. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Vad gäller finansiering av terrorismresa föreslår regeringen samma straffskala som för själva resan, det vill säga fängelse i högst två år. Vad regeringen då förbiser är att kriminaliseringen av resan riktar sig mot en enskild persons resa, medan finansieringen däremot kan syfta till att möjliggöra resor för fler personer. När det handlar om finansiering i större skala av terrorismresor behöver straffskalan ligga betydligt högre. Det är därför rimligt att även resefinansieringsbrottet har en särskild straffskala för grova brott på fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Detta gör att straffskalan för grova fall av finansiering av terrorismresor harmoniseras med straffskalan för andra grova fall av finansiering av terroristverksamhet. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Liberalerna anser även att det måste övervägas hur rättsväsendet snabbare ska hindra terrorismresor från att verkställas. I andra länder finns möjlighet att i sådana fall

återkalla eller tillfälligt dra in passet. Vi anser att denna möjlighet måste prövas också i Sverige, till exempel genom att det blir möjligt att återkalla eller tillfälligt dra in passet för den som på sannolika skäl är misstänkt för att förbereda eller ha påbörjat en resa i terrorismsyfte. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Liberalerna anser vidare att de tilläggsdirektiv som Utredningen om genomförande av vissa straffrättsliga åtaganden för att förhindra och bekämpa terrorism erhöi i juni 2015 (dir. 2015:61) är otillräckliga. I utredningsdirektiven framgår bara att utredaren ska analysera behovet av ytterligare kriminalisering för att förebygga och förhindra att personer deltar i väpnad konflikt utomlands inom ramen för en terroristorganisation. Det måste stå klart i uppdraget att det ska vara brottsligt att delta i strid för terrorstämplade organisationer. Vidare bör frågan om kriminalisering av medverkan i andra stödfunktioner inom en terrorstämplad organisation ingå. Många av de som reser från Sverige till IS deltar inte aktivt i strid, men deltar aktivt i att bygga upp terrorgruppens verksamhet genom att ingå i olika stödfunktioner. Denna form av aktiv medverkan i terrororganisationer bör också ingå i en kriminalisering. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen.

Som Liberalerna tidigare framhållit anser vi att en utvidgning av de brott som omfattas av terroristbrottslagen (2003:148) bör prövas. Exempel på sådana brott som bör komma till är skyddande av brottsling. Även brott som osant intygande och mened bör övervägas. Vidare bör, för att underlätta lagföring av organisering av terrorverksamhet på svensk mark, en översyn göras av bestämmelsen om olovlig kårverksamhet. Bestämmelsen är gammal och straffskalan är låg. Eftersom dessa frågor inte tas upp i lagstiftningsärendet avstår vi dock från att lägga konkreta yrkanden i detta sammanhang.

Roger Haddad (L)

Christina Örnebjär (L)

Tina Acketoft (L)

Erik Ullenhag (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Christer Nylander (L)

Birgitta Ohlsson (L)